

Evian - izvor zdravlja i ljepote

*Eksplotacija vode počinje 1823. godine, kada ženevski trgovac kupuje od grada dva izvora i gradi punionicu

*Nažalost kada putujete s putničkom agencijom i punim autobusom nemate puno vremena za obilaske

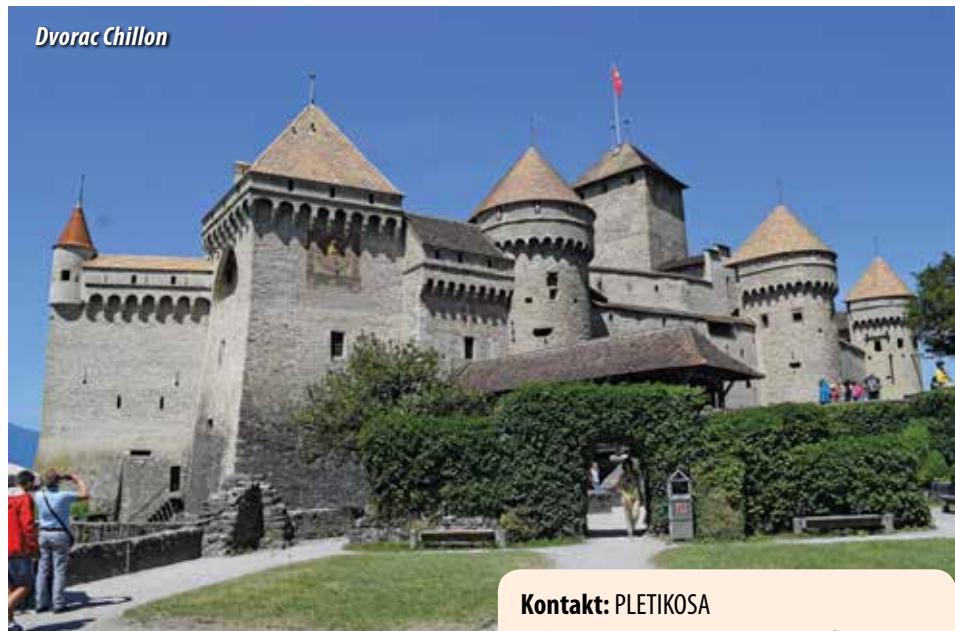
Nakon posjete Ženevi, napravili smo krug po cijelom jezeru. Dolazimo prvo u Evian le bains, mali francuski gradić i ekskluzivno turističko mjesto. Francuskoj pripada 40% obale, a ostalo Švicarcima. Iznad gradića se veoma strmo uzdižu Alpe i skijaški centri. Poznat je po svojoj mineralnoj vodi, koja dolazi s njih. Voda se smatra jednom od najboljih na svijetu.

Tome ide u prilog njena dvostruka cijena od konkurenčije po raznim svjetskim aerodromima, luksuznim restoranima i hotelima. Piju je gotovo sve holivudske zvjezde, indijske radže, engleska aristokracija, a neki ju daju i kućnim ljubimcima. Holivudski frizeri koriste ju kod šišanja i za pranje lica. Poznata tenisačica Serena Williams je napravila dobru reklamu Evian vodi, kada se okupala u kadi u Hotelu Victor u Miamiu potrošivši 5.000 \$ za nju. Každa je to radila i poznata glumica Demi Moore. Turizam se počinje razvijati nakon gradnje nove ceste prema Parizu 1809. godine. Eksplotacija vode počinje 1823. godine, kada ženevski trgovac kupuje od grada dva izvora i gradi punionicu. Nakon 4 godine je bankrotirao, a postrojenja preuzima jedan hotel. Počinju se graditi drugi hoteli, a veliki bum se dešava 1860. godine za vrijeme Napoleona III, kada grad dodaje svome nazivu riječ lječilište ili kupalište i postaje Evian le bains. Grade se mnoge vile, kazalište,

Lausanne olimpijski centar

Lausanne ili Lozana je još jedan grad na obali Ženevskog jezera i glavni grad švicarskog kantona Vaud. Poznata je kao sjedište Međunarodnog olimpijskog odbora i Olimpijskog muzeja. Jak je industrijski i turistički centar, s mnogo povijesnih spomenika.

Dvorac Chillon

kupalište i mnogi hoteli.

U gradić su često dolazile poznate ličnosti da se odmore, kao engleski kraljevi Edward VII i George V, egipatski kralj Faruk, pisac Marcel Proust, te francuski predsjednik Fransoa Miteran. Braća Lumière, tvorci filmske industrije su ovdje sagradili luksuznu vilu, koja se danas koristi za razne izložbe. Trenutno je bila s djelima Pabla Picassa. Radnja filma o doktoru Frankensteinu se također dešava ovdje, kada doktor provodi svoj medeni mjesec sa svojom izabranicom.

Prošetali smo promenadom uz jezero kroz parkove s palmama i raznim skulpturama. S druge strane hoteli, vile i casino. Popeli smo se do izvora i prošetali

Kontakt: PLETIKOSA

Bože Starca Jurićeva 19, 51000 Rijeka
tel/fax: 051/639-513, mob: 091/566-6650
e-mail:pletikosa@inet.hr
skype name:boris.pletikosa
www.pletikosa.hr, www.pletikosa.com
www.pakiranje.net

ulicom namijenjenoj samo pješacima. Tek je 10 sati i gradić se počinje buditi. Nažalost vrijeme za obilazak je brzo prošlo i nastavljamo dalje diveći se vilama uz obalu.

Montreux

Montreux je švicarski gradić poznat po Jazz festivalu, gdje koncerte održavaju najpoznatiji svjetski mu-

Evian Casino

zičari, ne samo džeza. Tu je legendarna grupa Queen snimala svoje albume. Na njegovom ulazu je prekrasan dvorac Chillon kojeg je Disney stilizirao u svom filmu Mala sirena. Na njegovom izlazu je gradić Vevey gdje je nastao Nestle i umro Chaplin.

Nedugo nakon prelaska francusko-švicarske granice ukazuje se prekrasan pogled na dvorac Chatto de Chillon. Prva verzija izgrađena je 1150. godine na malom otoku kod ušća rijeke Rhone u Ženevsko jezero. Imao je veliki strateški položaj radi kontrole puta preko Alpa i prijevoja San Bernard, te puta duž jezera. Otada, kako je naišla koja vojska, tako ga je osvajala i dogradivala. Do 1536. godine bio je pod vlašću Savoye, a onda ga osvaja švicarska obitelj Bernese, koja ga napušta nakon 260. godina i revolucije kada pripada kantonu. Dvorac je oduševio Lorda Byrona kada ga je posjetio 1816. godine i napisao pjesmu Zatvorenik Chillon, kao i Valta Disneya i još neke režisere igranih filmova.

Do centra Montreuxa redaju se vile i hoteli. Zauštavljamo se kod zgrade Casino-a, gdje se nalazi ma-

Lozana - Trg Europa

li muzej Queen experience, posvećen ovoj legendarnoj grupi, koja je tu imala studio za snimanje nekih svojih albuma. Unutra su mnogi originalni predmeti, instrumenti i kostimi. Ulaz je besplatan, ali postoji kutija za donacije. Na obali jezera je skulptura legendarnog pjevača Freddie Mercury-a. Duž promenade su prekrasni parkovi s cvijećem i deseci raznih kipova. Sve se spremalo za nadolazeći festival koji počinje krajem lipnja i traje 15 dana. Koncerti se održavaju u velikoj dvorani i na mnogim mjestima na otvorenom. Mnogo je i uličnih izvođača koji ovdje dolaze odškrinuti vrata k slavi.

Vevey - početak Nestle-a i kraj Chaplina

Nastavljamo dalje duž obale i nakon par kilometara prolazimo kroz mjesto Vevey poznato po dvije ličnosti. Tu je 1867. godine izumitelj Henri Nestle počeo proizvodnju mlijeka u prahu za bebe, nakon što je jednoj spasio život jer majka nije imala mlijeka za dojenje. Roden je inače u Frankfurtu, ali svoje carstvo je nastavio graditi tu 1929. godine, kupovinom male firme, koja je počela proizvoditi mlijecnu čokoladu. Devet godina kasnije izbacio je Nescafé, poznati instant napitak od kave. Do danas je kompanija kupila mnoge druge manje i smatra se najvećom u svijetu u sektoru proizvodnje hrane. Ovdje ima i muzej posvećen tome Musee Nest.

Drugi velikan se ovdje doselio 1952. godine sa suprugom i živio tu do smrti 1977. godine. Charlie Chaplin je morao napustiti Ameriku jer su mu u vrijeme progona komunista ukinuli vizu za daljnji boravak. Izabralo je ovo malo mjesto na obali jezera, u kojem je podignut mali muzej Chaplin's world u vili u kojoj je živio. Nažalost kada putujete s putničkom agencijom i punim autobusom nemate vremena za

obilaske, a u muzeje se uopće ne ulazi. Možda i zato što ulaznica za posjetu ova iznosi 32,5 CHF. Tako smo nastavili put sjevernom obalom jezera i divili se bezbrojnim terasama s vinogradima sve do Lozane.

Dvorac i katedrala

Odlazimo do starog grada. Iskrcavamo se iz busa na trgu kod tunela (Place du Tunnel). Idemo pješice na brdo Cité do trga kod dvorca Place du Château. Ovo je četvrt prepuna malih bistroa i zanatskih dućana s ulicama popločanim kamenjem. Na trgu dominira dvorac St-Marie građen od 1400 do 1430 kao utvrda i rezidencija biskupa. U njemu su uvijek stolovali vladari, pa je tako od Napoleona u njemu kantonalna uprava. Na trgu je i nekoliko palača u kojima

Jučer i danas

Lozana ima dvije metro linije, pa se smatra najmanjim gradom u svijetu koji ga posjeduje. Jedna završava pored muzeja. Nekada su kroz grad prolazile dvije rijeke, čiji je tok izmiješten. Preko njihovih korita su mnogi mostovi, a duž korita ceste. Brežuljkasti teren daje poseban pečat gradu, koji slovi kao živahan grad u odnosu na druge švicarske gradove. Mi smo bili u nedjelju popodne i sve je bilo pusto i zatvoreno. Grad je 1536. godine osvojio Bern, kada je sklopljen savez još zajedno s Friburg kantonom. Iako je vladao mir skoro tri stoljeća grad je nazadovao. Ponovo se budi dolaskom Napoleona 1803. godine, koji mu daje neovisnost i kada počinje razvoj turizma i dolazi novac izvana.

107.4

radioslatina

www.radioslatina.hr

Tel: 033 401-100

Spomenik Draženu Petroviću

ma su uredi grada i kantona i visoka škola u zgradi stare akademije. Dolazimo i do Katedrale, veli-

čanstvene gotičke građevine, izgrađene tijekom 12. i 13. stoljeća. Postaje protestantska katedrala 1536. godine kada se mnogo toga uništava u njoj. Ima dve kule, jednu sa zvonikom, a druga je ostala nezavršena. Nešto od toga uništenoga i prebojenih freski je restaurirano, poput kipova obojenih vrata, koja su jedinstvena u cijeloj Europi, a potpuno je obnovljena 2007.

Flon

Spuštamo se stepenicama ka velikom trgu Place de l'Europe u centar grada Flon. Nekada industrijska zona skladišta danas je mjesto okupljanja i zabave. Mnoga su pretvorena u kazališta ili dvorane s glazbom, trgovačke centre, modne butike, kafiće i restorane. Trgom dominira velika neo-frentinska palača Palais de Rumine izgrađena 1906. godine s monumentalnim stupovima, pergolama, lođama i zvonikom. Podignuta je donacijom ruskog aristokrata čija je majka rodom iz grada. Unutra su danas kantonalni muzeji likovne umjetnosti, geologije, zoologije, arheologije i povijesti, novca i kantonalna sveuči-

lišna knjižnica. Inače Muzej likovnih umjetnosti je osnovan 1841. godine i jedan je od najstarijih švicarskih muzeja posvećenih umjetnosti. Trenutno sadrži oko 10.000 slika i organizira nekoliko privremenih izložbi svake godine. Na trgu je fontana, a veliki prostor se zimi koristi za klizalište.

Pedesetak metara dalje u središtu maloga trga Palud je najstarija fontana grada i gradska vijećnica iz 17. stoljeća s tipičnim krovom, arkadama i renesansnom fasadom ukrašenom s dva bakrena zmaja, te mnoge zanimljive stare zgrade, kafići, butici i luksuzne trgovine. Fontana je ukrašena kipom koji predstavlja pravdu. Tu je sat koji prikazuje povijest Vauda u animiranim scenama svaki sat od 9 do 19. S traga vodi nekoliko ulica namijenjenih samo pješacima. Srijedom i subotom je tržni dan i sve je krcato kombija i tendi. U Lozani se ima još mnogo toga za vidjeti, ali morali smo nazad u hotel. Putem smo vidjeli velike površine s brojnim malim drvenim kućicama i nadstrešnicama s vrtovima gdje švicarci uzgajaju ekološko povrće za sebe.

Tekst i foto: Verica i Boris Pletikosa

kako početi

SANDRA KARABAĆ - RIJEKA

Nevere

Najbolji dio ljeta su nevere.

Kuhaju se danima. Zrak je gust i ljepljiv. Ti jelo se jedva vuče. Pluća bi disala ali ne mogu. Nadolazi. Osjećam je u utrobi. Očnjaci mi se smiju.

Čekam. Orgazam. Ponekad traje dugo.

Nebo se pomrači. Vjetar zavitla grane. Poleti sve što nema krila. Najprije lišće i cvijeće. Papiri i seme. Suncobrani, stolnjaci, ručnici. Cijeli štandovi s đindžama.

Moji prozori su zatvoreni. Rublje složeno u sobi. Suncobran sklopjen kraj roštilja. Pod balkonom su uredno poredani: stolovi, stolice, jastuci, cvijeće.

Svi mahnito jure kući. Kupači. Automobili. Brodice. Čak i životinje.

Ja mirno oblačim kupaći kostim. Ogrćem se velikim ručnikom za plažu. Raspuštam kosu. Skidam japanke. Zaključavam vrata. Ključ skrivam u zdjelicu u roštilju. Moji će se svakog trena vratiti.

Uzbuđenje se kroz utrobu penje u glavu. Rastu mi škrge i peraje. Male, prozirne, smrdljive, skliske riblje ljuske.

Nebo je čelično modro. Munje u daljini. „Lampa“, rekla bi baka. „Gre prema Skrdi“, dodao bi djed pljucajući kosti ribe kroz zube.

Hodam sigurno i polako iako bih najradije potrčala. More je zakuhalo. Valovi se lome o stijene. Bi-

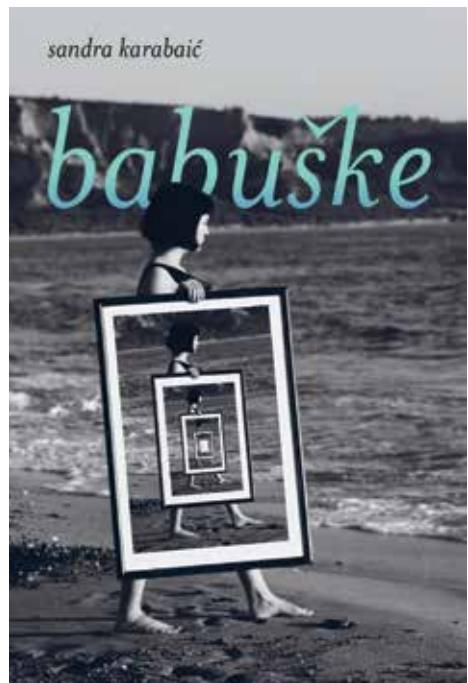
jele kriješte raširile su krila. Kiša. Najprije sipi. Zatim krupne kapi padaju na lice.

Sad već dahćem od uzbuđenja, zaletim se s dugačke rivice i bacam se na glavu. Grli me toplo more. Plivam, plivam, plivam. Kroz valove, oluju, vjetar. Na pol drage se zaustavim. Okrenem se prema obali. Najprije malo režim. Onda vrištim. Urlam iz trbuha. Na kraju psujem, pičkaram - ne znam ni kome ni što.

Iscrpljena, uranjam duboko. Tišina. Sjedim na dnu skupčana kao fetus i promatram. Sva sam sol i morske trave. Suze izlaze kroz svaku poru.

Izranjam. Puštam da me struja donese na kopno. Ispljune me kao naplavinu. Maštam da me netko pronađe i od mene napravi umjetničko djelo. Otresem kapljice poput životinje, prebacim ručnik preko sebe i bosa polako krenem uzbrdo. Doma.

Večer je i totalni je mrak. „Dijavlov vitar je ponil svi stupi od struje“, govori baka uz nemireno. „Mamo, kadi su šterike?“ pita mama. Baka sigurnim korakom razgrće mrak i donosi tri svijeće. Jednu

Sandra Karabaić (Rijeka), priča iz zbirke "Bahuške" (Cekape) objavljene u svibnju 2018.

za kupaonicu, drugu za kuhinju i treću za dnevnu sobu. Sjedimo oko nje. Mama peče palačinke. Piјemo toplo mlijeko jer se frižider ne smije otvarati. Jedno drugome brojimo zalogaje i smijemo se. Kazaljke starog sata stoje.

Strah je ovdje temeljna emocija. Baka priča kako su djed i ujak nestali u neveri. Preko nekoliko puta. Tata i mlađi brat isto su nestali u neveri. „Ma ti si lipu munjena“, govori djed. Naš smijeh se isprepiše i postaje jedan veliki echo. Odjekuje u budućnosti. Najbolji dio otočnih ljeta su nevere.

Sandra Karabaić